

COVID-19'un Yaşam Kalitesine Etkisi Ölçeği

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *COVID-19'un Yaşam Kalitesine Etkisi Ölçeği*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19419>

Özet

COVID-19'un Yaşam Kalitesine Etkisi Ölçeği (COV19-QoL), **COVID-19** pandemisinin bireylerin algılanan yaşam kalitesi üzerindeki olumsuz etkilerini sistematik olarak ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, Sümen ve Adibelli (2021) tarafından orijinal formundan alınarak Türk kültürüne bağayla **uyarlanmıştır**. Bu uyarlama çalışması, hem COVID-19 tanısı almamış hem de almamış bireylerin yaşam psikolojik ve fiziksel sıkıntıları değerlendirerek ölçeğin Türk popülasyonundaki **psikometrik özelliklerini** incelemeyi amaçlanmıştır.

Ölçek, salgının neden olduğu kaygı, depresyon, fiziksel sağlık endişeleri ve kişisel güvenlik algısındaki düşüş gibi temel yaşam kalitesi boyutlarındaki değişiklikleri tespit etmek için tasarlanmıştır. Türkçeye çevrilen ve kültürel geçerliliği sağlanan bu form, salgın Türkiye'deki bireyler üzerindeki spesifik psikososyal yükünü bilimsel araştırmalarla ölçme imkanı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

COVID-19, **Yaşam Kalitesi**, Pandemi, Ölçek Uyarlama, **Psikometrik Özellikler**, Ruh Sağlığı, Türkiye.

Yazarlar

Adem Sümen, Dilara Adibelli

Amaç

Bu ölçeğin birincil amacı, **COVID-19** salgınının yarattığı kriz ortamında bireylerin fiziksel, zihinsel ve sosyal **yaşam kalitesi** boyutlarında ne derecede olumsuz etkilenme yaşadığını belirlemektir. Ölçek, özellikle bireylerin kendilerini güvende hissetme düzeyleri, akıl sağlığı (gerginlik ve depresif hissetme) ve genel sağlık algılarındaki bozulmaları nicel olarak ölçmeye odaklanmıştır.

Ölçeğin Türkçeye uyarlanması, uluslararası alanda kullanılan bu aracın Türk kültür ve dil bağlamında da geçerli ve güvenilir sonuçlar üretmesini sağlamıştır. Bu sayede, salgın yönetimi ve halk sağlığı müdahaleleri için kritik önem taşıyan verilerin toplanmasına zemin hazırlanmıştır.

Yapı

COV19-QoL Ölçeği, **yaşam kalitesi** algısının pandemiden kaynaklanan stresörler nedeniyle bozulmasını ölçen çok boyutlu bir yapıyı temsil eder. Bu yapı, bilişsel ve duygusal tepkileri

kapsayan temel bileşenlerden oluşur. Maddeler, bireyin genel iyilik halini, kaygı düzeyini, depresif semptomları ve fiziksel/kişisel güvenlik endişelerini içerir.

Ölçek, bireylerin kendi yaşam standartlarının düzününe dair subjektif değerlendirmelerini temel alarak, **COVID-19**'un akut ve potansiyel uzun vadeli psikososyal etkilerini değerlendirmede güçlü bir araç olarak hizmet vermektedir.

Geçerlik

Sümen ve Adibelli (2021) tarafından gerçekleştirilen **uyarlama** çalışması, ölçeğin yapı geçerliği ve kültürel geçerliğini detaylı olarak incelemiştir. Çalışmada, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak ölçeğin orijinal faktör yapısının Türk örneğinde de korunduğu veya kültürel bağlama uygun, kabul edilebilir bir uyum sergilediği tespit edilmiştir.

Geçerlik çalışmaları, ölçek maddelerinin COVID-19'un yaşam kalitesi üzerindeki etkisini ölçme yeterliliğini doğrulamak ve ölçeğin Türk popülasyonunda ilgili yapıyı tutarlı bir şekilde ölçebileceğini göstermiştir. Bu, ölçeğin klinik ve araştırma amaçlı kullanımların bilimsel olarak desteklediği anlamına gelmektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirlik analizleri, özellikle iç tutarlılık yöntemi (Cronbach Alfa katsayısı) kullanılarak değerlendirilmiştir. Uyarlama çalışmasında, COV19-QoL Ölçeği'nin toplam puanları için yüksek düzeyde bir iç tutarlılık katsayısı elde edilmiştir. Bu sonuç, ölçek maddelerinin aynı temel yapıyı ölçme konusunda birbiriyle tutarlı olduğunu kanıtlamaktadır.

Elde edilen yüksek güvenirlik değerleri, ölçeğin farklı zamanlarda ve farklı yetkin gruplarda uygulandığında tutarlı ve kararlı sonuçlar üretme kapasitesine sahip olduğunu göstermektedir. Güvenirlik, ölçeğin psikometrik kalitesinin temel göstergelerinden biridir.

Faktör Analizi

Türkçe uyarlama sürecinde, ölçeğin yapısal geçerliğini test etmek amacıyla faktör analizleri uygulanmıştır. Yapılan analizler, COVID-19'un yaşam kalitesine etkisini ölçen temel boyutları ortaya koyan bir faktör yapısını desteklemiştir. Bu yapı, genellikle bireyin yaşadığı genel stres, fiziksel endişeler ve psikolojik rahatsızlıklar gibi alt boyutlara ayrılmaktadır.

Faktör analizleri, ölçeğin çok boyutlu bir yapıyı ölçtüğünü ve her bir maddenin ilgili faktöre güçlü bir şekilde yüklendiğini göstermiştir. Bu yapısal doğrulama, ölçeğin hem tehis hem de araştırma bağlamlarında kullanımların yapısal olarak sağlam olduğunu teyit etmektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama

Format: Bireyin kendi raporuna dayalı (Self-report) bir değerlendirme aracıdır. Cevaplar, 5'li **Likert Ölçeği** formatında toplanır.

Language Available: Türkçe

Population Group: Yetkinler

Age Group: Genellikle 18 yaş ve üzeri bireyler

Population Details: Çalışma, hem **COVID-19** tanısı almış bireyleri hem de tanısı olmayan genel popülasyon üyelerini kapsamaktadır. Bu geniş örneklem, ölçeğin farklı risk gruplarında kullanılabilirliğini artırmaktadır.

Test Methodology: Maddeler, 5 dereceli **Likert Ölçeği** kullanılarak değerlendirilir (1=kesinlikle katılmıyorum, 5=kesinlikle katılıyorum). Yüksek toplam puanlar, bireyin yaşam kalitesinin COVID-19 pandemisinden daha fazla olumsuz etkilendiğini işaret eder.

Anahtar Kelimeler

COV19-QoL, **Psikometrik Özellikler**, Halk Sağlığı, Pandemi Stresi, COVID-19 Etkisi, **Uyarlama**.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir

Affiliation Email addresses: ademsumen@gmail.com

Correspondence Address: Çalışmanın orijinal referansında belirtilen ilgili akademik kurum adresleri mevcuttur. Sorumlu yazar Adem Sümen'dir.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek, 2021 yılında Sümen ve Adibelli tarafından Türkçeye **uyarlanmıştır**. Ölçeğin kullanımı ve çoğaltılması için izinler, sorumlu yazar Adem Sümen ile iletişime geçilerek alınmalıdır. İletişim e-posta adresi: ademsumen@gmail.com. Akademik araştırmalarda kullanımı için genellikle izin alınması yeterli olmakla birlikte, ticari kullanımlar için özel düzenlemeler gerekebilir.

Kaynaklar

Sümen, A., & Adibelli, D. (2021). Adaptation of the COV19-QoL Scale to Turkish culture: Its **psychometric properties** in diagnosed and undiagnosed individuals. *Death Studies*. <https://doi.org/10.1080/07481187.2021.1925376>

Makalenin tam metnine a?a??daki ba?lant? üzerinden eri?im sa?lanabilmektedir: [tandfonline.com](https://www.tandfonline.com)

Ölçe?in orijinal Word belgesi (DOCX) format?ndaki içeri?i buradan indirilebilir: [covid-19un-yasam-kalitesine-etkisi-olcegi-toad.docx](https://www.tandfonline.com/doi/10.1080/07481187.2021.1925376)

COVID-19'un Yaşam Kalitesine Etkisi Ölçeği Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Yaşam kalitemin eskisinden daha düşük oldu?unu düşünüyorum.

Ak?l sa?l???m?n kötüle?ti?ini düşünüyorum.

Fiziksel sa?l???m?n bozulabilece?ini düşünüyorum.

Eskisinden daha gergin hissediyorum.

Eskisinden daha depresif hissediyorum.

Kişisel güvenli?imin risk alt?nda oldu?unu hissediyorum.